

GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA
KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYE
2840 Oroszlány, Rákóczi F. út 53.
Telefon: (06 34) 361 041, info@oroszlanygo.hu

ISKOLAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

2023. augusztus 24.

Mottó:

„Az iskola arra való, hogy megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, és megtalálja a munkát, amit szeretni fog.”

(Szent-Györgyi Albert)

Tartalom

I. Bevezető.....	6
II. Nevelési program.....	8
1. Az iskolánkban folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	8
1.1. Pedagógiai alapelvek.....	8
1.2. A nevelő – oktató munka alapvető céljai	10
1.3. A nevelő – oktató munka legfontosabb feladatai	12
2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	13
3. Kiemelt nevelési területeink	15
Erkölcsei nevelés.....	15
Értelmi nevelés.....	15
Érzelmi állapot, akarati-cselekvési képesség fejlesztése	16
Testi nevelés	17
4. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	17
4.1. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	18
4.2. Életviteli feladatok	21
4.3. Tanórai feladatok	22
4.4. A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása:	25
4.5. A program megvalósulásának ellenőrzése-értékelése:.....	25
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	26
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 26	
6.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	26
7.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	29
8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	30
9. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok.....	31
10. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	32
11. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere.....	33
11.1. Ellenőrzés, mérés	33

12. A szülő, a tanuló, a gyermekotthoni és az iskolai pedagógus együttműködésének formái	35
III. Helyi tanterv	36
1. Óraterv	36
2. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	36
3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	37
3.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	37
3.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	37
3.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	38
3.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	39
4. Mindennapos testnevelés	39
5. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	39
5.1. A hátrányok enyhítését segítő terv:.....	40
5.2. Az SNI-s tanulók nevelésének – oktatásának segítségét szolgáló tevékenységek.....	40
6. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	41
7. A tanulók tanulmányi munkája ellenőrzésének, értékelésének rendszere, módszerei, visszacsatolási eljárások (az értékelés alapelvei, rendszeressége)	41
7.1. Az értékelés alapelvei.....	41
7.2. Az értékelés módjai.....	41
7.3. Az írásbeli beszámoltatás rendje	42
8. A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének alapelvei, követelményei és formái.....	43
8.1. A magatartás értékelése	43
8.2. A szorgalom értékelése	44
9. Záró rendelkezések	45
9.1. A pedagógiai program érvényessége.....	45
9.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata.....	45
9.3. A pedagógiai program módosításának módja	45
9.4. A módosítás indokai.....	45

- 9.5. A pedagógiai program, illetve módosításának elfogadása..... 45
- 9.6. Nyilvánosságra hozatal, hozzáférés lehetősége 45

I. Bevezető

A közoktatási feladatokat ellátó általános iskolánk – a Komárom-Esztergom Megyei Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola – az eddigi jól működő évtizedes hagyományokat folytatva nem kíván változtatni az 1-8 osztályos, 8 évfolyamos szerkezeten. Az alsó, valamint a felső tagozaton összesen 70-90 gyermek nevelését-oktatását tudjuk biztosítani, osztályonként 6-12 gyermekkel. A gyermekek oktatását jelenleg 10 fő főállású pedagógus végzi az iskolai igazgatóhelyettes önálló szakmai irányításával, a Gyermekotthonnal közös épületben. A 8. osztályt befejező tanulók kivétel nélkül felvételt nyernek valamely közép fokú oktatási intézménybe, így 9-10. évfolyam indítása hosszabb távon sem indokolt.

Az intézmény a város szívében található, a gyerekek számára hatalmas udvar áll rendelkezésre, de külső helyszínekre is könnyen el lehet jutni.

Az iskola több szempontból is speciális helyzetben van. Belső iskolaként elsődleges feladat a Gyermekotthonban nevelkedő, nevelésbe vett gyermekek oktatása, ugyanakkor – egyfajta fordított integráció keretében – a városból, családoknál nevelkedő gyermekeket is fogadunk.

A belső iskola mivoltunkból adódóan az átlagosnál lényegesen nagyobb a tanév közben távozó, illetve érkező tanulók száma. (Hazagondozás, gondozási hely változtatás, gondozásba vétel.) Ez természetesen az oktatási-nevelési munkára is kihat, nagyon fontos az újonnan érkező tanulók beillesztése a csoportokba, illetve (jellemzően ők komoly tanulmányi lemaradással érkeznek) a felzárkóztatásuk.

Az általános iskolák hagyományos alapfeladatain kívül azonban speciális pedagógiai feladatokat is el kell látnunk. Növendékeink oktatása és nevelése ugyanis csak olyan iskolában lehet eredményes, ahol minden tanuló egyéni adottságait külön-külön, a tanulók teljes „kapacitásának” megfelelő szintre szándékozik fejleszteni a tantestület. Ez olyan nevelői hozzáállást igényel, amely valamennyi tanuló személyiségének ismeretében az egyes tanuló szempontjából a leghatékonyabb pedagógiai eljárást követi. A különböző adottságú, képességű, készségszintű, motiváltságú tanulókkal való eredményes foglalkozások különböző eljárásokat, különböző módszereket igényelnek. Ennek megfelelően iskolánk fő feladatai a korrekciós-fejlesztő, a felzárkóztató, valamint a tehetséggondozó pedagógiai munka köré csoportosulnak. A nevelés-oktatás a tanulók szükségleteit, érdeklődését vegye figyelembe, de ezt a tanár igényesen, biztos kézzel vezesse. Mind az autoriter, mind pedig az engedékeny vezetési stílus előbb-utóbb károkat okoz. Éppen ezért az iskolában olyan pedagógiai atmoszféra megteremtésére törekszünk, amelyben jó együttműködés jön létre tanár és tanítványai között, egyszersmind azonban megfelelő rendező fegyelem alakul ki.

Nagyon fontos a képesség- és készségfejlesztés mellett bizonyos mennyiségű (a gyerekek mentális – pszichés – szomatikus állapotától függő) ismerethalmaz elsajátíttatása, mivel növendékeink túlnyomó többsége szerényebb körülmények között él, szinte csak magára számíthat leendő létbiztonságának kialakításában. Iskolánk megfelelő, tartalmas oktatás biztosításával tágabb lehetőséget nyújthat a továbbtanulás terén, hiszen ez az alapja gyermekeink majdani egzisztenciális körülményei megteremtésének. Ahhoz azonban, hogy bizonyos mennyiségű ismeretanyagot tanulóink befogadjanak, többek között kötelességtudatuk kialakítása is szükségeltetik. Ez csakis akkor valósítható meg, ha gyermekeink sok-sok szeretetet kapnak tőlünk. Ha szeretjük őket, viszontszeretnek, s a szeretett felnőtt kedvéért akkor is megtesznek valamit, ha az fáradságos, vagy éppen nincs hozzá kedvük. A szeretet az egyik legfontosabb vezérlő elve kell, hogy legyen pedagógiai munkánknak. Iskolánkban barátságos, szinte családias kapcsolatot alakítottunk ki gyermekeinkkel, ami a szeretet meglétéről árulkodik. A másik, fentebb körvonalazott fő követelmény, a rendező fegyelem megvalósítása terén azonban van még tennivalónk. Szeretet és rendező fegyelem együttes hatása nagymértékben elősegíti gyermekeink lelki harmóniájának helyreállítását, ami azután a teljesítmény javulásához és egyéniségük kiteljesedéséhez vezethet. A pedagógusok és a növendékek jó kapcsolatának elmélyítését segíti intézményünk működő diákönkormányzata, melynek aktivitását, hatékonyabb szerepét a jövőben még tovább lehet fokozni. Pedagógiai munkánk hatékonyságát pozitívan befolyásolja gyermekotthonunk – ezen belül iskolánk – jó kapcsolata a fenntartóval, a szülőkkel, más intézményekkel. A fenntartóval való együttműködésünket a napi kapcsolattartás jellemzi.

II. Nevelési program

1. Az iskolánkban folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1. Pedagógiai alapelvek

Intézményünk pedagógiai tevékenységének középpontjában növendékeink szellemi, erkölcsi és testi egészségének kialakítására törekvő, a hazaszeretetre és a boldog családi életre való nevelés áll. A nehezen tanuló, tanulási és magatartási problémákkal küszködő, a viszonyulási és alkalmazkodási nehézségek különböző zavaraival együtt élő gyermekeink számára olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok végtelen türelmére, megértésére, jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
  - tanuló és tanuló,
  - tanuló és nevelő,
  - nevelő és nevelő között.

Az ilyenformán kialakított kedvező pszichés klíma egy olyan gyógyító-nevelő közeg, amelyben az ösztönző-reguláló személyiségkomponensek helyes irányba történő megerősítése, a szocializációs hiányok pótlása, a képességek-készségek és magatartásformák életkori szintre való fejlesztése, valamint a gyermekek tárgyi tudásának, tapasztalatainak bővítése válik lehetővé. Ennek érdekében:

- olyan tervszerű nevelő és oktató munkára törekszünk, amely a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható alapműveltséget nyújt,
- nagy hangsúlyt helyezünk a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésére,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,

- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót, felismerni és megelőzni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- ösztönözzük növendékeink kreativitását.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki oktató-nevelő munkánk eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a tudást, a munkát,
- gyakorlatias,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, tanulásban, munkában),
- van elképzelése a jövőjéről,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
  - nemzeti kultúránkat, történelmünket, hagyományainkat, anyanyelvünket,
  - a természet, a környezet értékeit,
  - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
  - más népek értékeit, hagyományait,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges helyes magatartásformákat, a különféle közösségek (család, iskola stb.) együttélését biztosító szabályokat,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival és nevelőivel együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és elfogadni,
- szereti hazáját,
- tiszteletben tartja mások véleményét, nézeteit,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolt, gondozott.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani növendékeink személyiségében. Nevelőink mindennapi oktató-nevelő munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

1.2. A nevelő – oktató munka alapvető céljai

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait általánosságban az alapvető emberi és nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg. Ezek:

- Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
- Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
- Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
- A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
- A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben

tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az általánosságban megfogalmazott céljainkon túl konkrét célokat is kitűztünk az alapfokú nevelés-oktatás szakaszaira. Ezek:

Bevezető és kezdő szakasz (1-4. évfolyam):

- Az 1-4. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:
  - óvja és fejlessze tovább az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot,
  - vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
  - tegye fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a magasabb társadalom értékei iránt,
  - az iskola adjon teret a gyermek játék- és mozgás iránti vágyának,
  - az iskola segítse a gyermek természetes fejlődését, érését,
  - az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.

Alapozó és fejlesztő szakasz (5-8. évfolyam):

- Az 5-8. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy:
  - folytassa a bevezető és kezdő szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését,
  - a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában vegye figyelembe, hogy ez az egységes rendszert képező szakasz két, pedagógiailag elkülöníthető periódusra tagolódik,
  - vegye figyelembe, hogy a 10-12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz,
  - vegye figyelembe, hogy 13-14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás,
  - a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveljük,
  - a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a továbbtanulásra,
  - a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre,

- alapozza meg a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására.

1.3. A nevelő – oktató munka legfontosabb feladatai

Az alapkészségek (olvasás, írás, számolás) elsajátításának biztosítása

A tanulók először az iskolában találkoznak tudományos igényű ismeretekkel, a legfontosabb magatartási és viselkedési normákkal. Információkat szereznek szűkebb és tágabb környezetükből, elemi összefüggésekkel ismerkednek, megtanulják megkülönböztetni a lényegest a lényegtelentől.

Ennek elengedhetetlen feltétele az alapkészségek képesség szintjére emelése, valamint a megfelelő játékos, illetve szemléletes oktatási stílus és pedagógiai módszer mely magába foglalja a felfedezettő „heuréka” élményt.

Az indulási hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása

Iskolánk jellegéből adódóan gyakori az, amikor a gyerekek évközben kerülnek hozzánk. Ilyenkor nem ritka a több hónapos, esetleg éves lemaradás. A hátrányok csökkentése érdekében a tudás megszerzését és alkalmazását szolgáló pedagógiai eljárások mellett nagyon fontos az olvasási és számolási problémák gyors felismerése és kezelése. Ezt a célt szolgálja pedagógusaink felzárkóztató tevékenysége, ami a tanórákon kívül zajlik, illetve az egyénre szabott differenciált és fejlesztő jellegű tanórai foglalkoztatás. A tanulók manipulatív és képi gondolkodásának megfelelően a tapasztalati ismeretszerzésen alapuló, tevékenységközpontú tanítási stratégiák a meghatározóak.

A bejáró tanulóink általában kis létszámú, fejlesztő osztályba javasoltak a pedagógiai szakszolgálat által. Náluk a cél a szorongás oldása, a közösségi élethez való alkalmazkodás fejlesztése, a tanulás megszerettetése, az önállóságuk fokozása. Természetes tehát, hogy a fent említett felzárkóztató, fejlesztő, manipulatív, differenciáló tanórai és tanórán kívüli fejlesztésben ők is részt vesznek egyéni igényüknek megfelelően.

Értékközvetítés

A nevelőtestületünk által közvetített értékeket a következő csoportba sorolhatjuk:

- A biológiai lét értékei (az élet tisztelete, az egészség értéke, stb.)
- Az én harmóniájára vonatkozó értékek (önismeret, önművelés, stb.)
- Az esztétikus, kulturált környezet iránti igény (ízlésformálás, élménynyújtás, művészetek, kézművesség megszerettetése, stb.)
- Médiaismeret és megfelelő válogatás
- Társas kapcsolatokra vonatkozó értékek (a másság elviselése, tolerancia, szeretet, tisztelet, szolidaritás)

- Társadalmi eredményességre vonatkozó értékek (folyamatos tanulás, problémaérzékenység, kreativitás stb.)
- A humanizált társadalom és világkép értékei (a hazaszeretet, az emberi jogok tiszteletben tartása, a magyar keresztény állam történelme, értékei stb.)
- Az iskola kiemelt feladata az alapvető erkölcsi és etikai értékek közvetítése, amelyek a tanulói énkép kialakításának nélkülözhetetlen eszközei.

Az iskolai élet megtanítja a tanulóknak a demokratikus elvek tiszteletét, a konfliktusok hatékony elemzését, és a különböző konszenzust teremtő technikák gyakorlását.

2. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Pedagógiai programunk szerint általánosan képző, komplex személyiség- és képességfejlesztő pedagógiát megvalósító iskola vagyunk. Mint említettük, tanulóink sajátos helyzete miatt kiemelt feladat önismeretük, szociális készségeik fejlesztése. Nagy részük tanulási és magatartási zavarokkal küzd. Gyakori az alapkészségek hiánya, rész-képességek kiesése. Fejlesztésük a személyiség fejlődése szempontjából meghatározó.

Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:

Hagyományőrző tevékenységek:

- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor:
  - Tanévnyitó – iskolai ünnepség
  - Okt. 6. - osztálykeretben
  - Okt. 23. - osztálykeretben
  - Márc. 15. – iskolai ünnepség
  - Tanévzáró, ballagás – iskolai ünnepség
  - Farsang – a Gyermekotthonnal közösen
  - Mikulás – osztálykeretben
  - Húsvéti - osztálykeretben
  - Föld napja – iskolai szervezés
  - Anyák napja – osztálykeretben
  - Gyermeknap – a Gyermekotthonnal közösen
  - Víz világnapja – osztálykeretben

Diákönkormányzat:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére a tanulók tanóráin kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére a gyermekotthonban diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat munkáját megválasztott küldöttekből álló

diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét a diákok által választott pedagógus segíti.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások:

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segíthetik. Ezek indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Napközi otthon:

A közoktatási törvény előírásainak megfelelően, – amennyiben a szülők igénylik – az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 1-8. évfolyamon napközi otthon működik.

Diákétkeztetés:

A napközi otthonba felvett tanulók napi egyszeri étkezésben (ebéd) részesülnek. A napközi otthonba nem járó tanulók számára is – igény esetén – ebédet biztosít az intézmény. Az iskola fenntartója által megállapított étkezési térítési díjakat az iskola által meghatározott módon kell befizetni.

Szakkörök:

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti, technikai, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését elláthatja olyan felnőtt is, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában rendszeresen megrendezünk. Emellett természetesen az iskolán kívüli versenyeken való részvételt a tehetséges tanulók számára biztosítjuk. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők, illetve az egyes szaktanárok végzik.

Tanulmányi kirándulások:

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket az intézmény lehetőségeihez mérten biztosítja.

Hitoktatás:

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett történelmi egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

3. Kiemelt nevelési területeink**Erkölcsei nevelés**

Az iskolának segíteni, tudatosítani kell az ember sorsától elválaszthatatlan értékdelegmákat, megismertetni az erkölcsi vitákban használatos érvelésmóddal, fejleszteni az önálló tájékozódáshoz, felelős döntéshez, a mások álláspontjának megértéséhez szükséges attitűdöket és képességeket. Az ismeretek nyújtásán túl segíteni kell a társadalmi problémák iránti érzékenység növelését, valamint a konfliktusok elemzéséhez szükséges képességek fejlesztését.

Önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezetet biztosítunk tanulóink számára, amely fokozza az őket körülvevő személyek és dolgok egyre tágabb körei iránti érzékenységet, kialakítja bennük az alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyságot. Arra törekszünk, hogy a tanulók maguk is képesek legyenek ezen értékek megnevezésére, azonosítására. El kell érnünk, hogy ismereteik beépítésével egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját nevelésük, életpályájuk, sorsuk alakításában.

Értelmi nevelés

Tanulóink hazánk és egyben az Európai Unió polgáraiként fogják felnőtt életüket leélni, ezért arra kell törekednünk, hogy iskolás éveik alatt olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal gazdagodjanak, amelyek birtokában meg tudják majd találni helyüket az európai nyitott társadalmakban.

Fontos feladatunk, hogy figyelembe véve a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, ezekre alapozzuk a tanulás fejlesztését. Gondosan fel kell kutatnunk és meg kell választanunk a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és fel kell ruháznunk azokat életszerű tartalommal.

Törekedni kell a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, a mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése.

Fontos feladat a kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása, az életvitel arányainak megtartása, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtése, a teljesebb élet megszervezése.

Célunk elsősorban az alapkészségek elsajátíttatása, ehhez a megfelelő időkeret biztosítása, a tanórán kívüli és a tanóra tervezett könyvtárlátogatások, tanulmányi kirándulások, környezetismereti séták, lexikonok, szótárak, ismeretterjesztő művek igényes mesekönyvek, szépirodalmi művek gyarapítása, digitális eszközök szélesebb körű alkalmazása, tantárgyi vetélkedők szervezése a manuális, művészi és sporttevékenységek szélesebb körének biztosítása – mind a világban való eligazodásukat, helyes énképük kialakítását szolgálja.

Érzelmi állapot, akarati-cselekvési képesség fejlesztése

Az alapvető pedagógiai célunk az, hogy tanulóink fejlődésükkel, tanulásukkal, alkotó tevékenységeikkel, versenyeken, pályázatokon való részvételükkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. Ennek érdekében igyekszünk a helyi tantervünkben, pedagógiai programunkban teret adni a sokoldalú iskolai életnek, a játékos tanulásnak és a komoly ismeretszerzésnek úgy, hogy figyelembe vesszük gyermekeink személyiségállapotát, egyéni fejlődésük ütemét. A rendelkezésünkre álló órakeretet maximálisan arra szeretnénk felhasználni, hogy iskolai és iskolán kívüli tevékenységükkel, tapasztalatszerzésükkel minél szervezettebben bontakoztathassák ki személyiségüket, fejlesszék önismeretüket, önbecsülésüket - csak erre alapozhatjuk a mások megismerését, a szabályok és a társadalmi rend elfogadását.

A manuális tevékenységek, alkotások, versenyekre való felkészülés és azokon való részvétel során, a játékos és egyéb sporttevékenységekben, eddig leírt pedagógiai munkánkban arra törekszünk, hogy a gyerekeknek lehetőségük legyen a különféle érzelmeik kinyilvánítására. Ebben természetesen vannak magukkal hozott pozitív és negatív elemek. Célunk az utóbbiak lehetőség szerinti megváltoztatása, a pozitív érzelmek megerősítése. A programok megvalósításához kapcsolódó követelmények az akarati tulajdonságok kialakítását, formálását segítik.

A bátorság, kitartás, céltudatosság és helyes önértékelés nélkül nincs mérhető eredmény, ezek viszont szorosan összefüggenek a cselekvéssel, és annak eredményességével. Egy-egy feladat sikeres végrehajtása a gyereket örömmel tölti el, ami segít a feszültség, a szorongás oldásában. A végrehajtás során számos dicséretet, pozitív megerősítést kapnak, ami a helyes önértékelésüket, énképük kialakítását segíti. Megtanulnak a különböző feladathelyzet során a körülményekhez alkalmazkodni, fokozható a szabály- és feladattudatuk.

Az itt szerzett tapasztalás, az őket ért hatás kihasználható a gyermek életének egyéb területein is.

Az érzelmi, akarati tulajdonságok befolyásolására a pedagógus személyes példaadása is nagy hatással van.

Testi nevelés

A testkultúrára vonatkozó képességek és készségek fejlesztése a hagyományokon is alapuló, általános és speciális mozgáskultúra megismerésén és elsajátításán keresztül valósul meg. A pszichomotoros készségek és képességek tervszerű fejlesztése a mozgásműveltség, s egyben az életmódszemlélet alakítását is jelenti.

Személyi és tárgyi környezetével az iskola segíti azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok testi és egészségi állapotát javítják.

Mindezek megvalósításának lehetőségét a mindennapos testnevelés, a sportolási lehetőségeink, a felszereltségünk biztosítják.

4. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgálja, amelynek célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan problémakezelési módszer, amely az iskola közösségének aktív részvételére épít.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálójában szereplők ésszerű bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása
- mindennapi testnevelés/testedzés minden tanulónak
- a tanulók érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok, stb.);
- számos egyéb téma között környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségfejlesztési tematika oktatása.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- Az egészség fogalma
- A környezet egészsége
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- A jó egészségi állapot megőrzése
- A betegség fogalma
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- Balesetek ,baleset-megelőzés
- A lelki egészség
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái: illem és etika, erkölcs
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, energiatalok, játékszenvedély, internet- és tv-függés)
- A média egészséget meghatározó szerepe
- Fogyasztóvédelem
- Iskola-egészségügy igénybevétele

4.1. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedésének fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni és az életfordulókon – serdülőkor – fokozottabban megerősíteni. A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen – az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet egészségvédelme.

Már korai gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás éri viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában a befolyásokkal, amelyek érik őket. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulóknak kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.

Az egészségfejlesztési program hozzásegíti a tanulókat:

- az egészséges életvitel kialakításához,

- a helyes értékrend felépítéséhez, az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos – biológiai-pszichés – tennivalók elsajátításához,
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,
- az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.

Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészség-érték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.

A programba beépül a folyamatkövetés és az eredményvizsgálat. Ehhez idő kell, fontos a többszintűség, a célok, feladatok követhetősége.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

Az egészségvédő életvitelhez szükséges képességek kialakítása hosszú folyamat, ezért elválaszthatatlan a nevelési folyamat egészétől.

Alapelve, célja:

- az egészségkulturáltság emelése,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához,
- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- az életvezetési képességek fejlesztése,
- a tanulók felelősségérzetének fejlesztése egészségük megőrzéséért,
- a tanulók felkészítése a stressz-hatások feldolgozására,
- a környezeti- és egészség-tudatosság erősödésének előkészítése,
- a mindennapi testedzés megvalósítása a tanulók számára,

- a mentálhigiénés nevelésre való kiterjedése.

Tartalma:

- az egészségfejlesztéssel összefüggő célok, feladatok,
- a feladatok végrehajtását szolgáló program,
- az iskola-egészségügyi szolgálat munkája.

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez,
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez.

Az egészségnevelés fő jellemzői:

- az egészség megtartása, fokozása,
- az egészség visszaszerzésére irányuló és a
- személyiség formálását elősegítő tevékenység.

Területei:

- Egészségmegőrzés, a helyes életmód kialakítása
- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében
- Öltözködés
- Higiénia, tisztálkodás
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése
- Ésszerű napirend kialakítása

Szűrővizsgálatok:

Iskolánk minden tanulóját a védőnő és az iskolaorvos, egy általuk elkészített, az iskola vezetésével egyeztetett terv szerint szűr a következő területeken:

- Hallás
- Látás
- Gerinctartás
- Lúdtalp
- Fogászat

Ennek eredményeképpen a tanulók időben szakorvosi ellátáshoz jutnak.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:

- Ismertesse meg az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.
- Fejtse ki az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítson azok megtartására.
- Valósítsa meg a személyes testi és lelki higiénia követelményeit.
- Szorgalmazza a testmozgás, aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.
- Szolgáltasson módszereket (döntési helyzetmegoldásokat) a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.
- Ismertesse a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.
- Tudatosítsa a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászakas elkerülésének módját.
- Ismertesse meg a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.
- Adjon gyakorlati tanácsot, az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.
- Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Az iskolai teljes körű egészségfejlesztés szinterei:

- Életviteli feladatok
- Tanórai feladatok
- Tanórán kívüli feladatok

4.2. Életviteli feladatok

Az iskolai élet a nevelés-oktatás szintere. A nevelés dimenziói közt az egyik meghatározó tényező az egészség iránti igényre nevelés. A szó tartalmának meghatározása sugallja a feladatokat.

Az általános iskoláskorú gyermek és kamasz iskolában eltöltött idejét számtalan tevékenysége közt jellemezhetjük az egészsége megóvása érdekében végzett tevékenységekkel is. A napi rutinban a tanító/tanár folyamatosan neveli, megszólítja a gyermeket az elvárt higiéniai szokások betartására, az életviteli szokások kialakítására, azoknak mögöttes tartalmára.

4.3. Tanórai feladatok

Az egészséges életmódra nevelés tananyagának tervezésénél megfogalmazott célok és feladatok:

- járuljon hozzá a tanulók képességeinek sokoldalú fejlesztéséhez,
- életmódjuk, szokásaik értékekkel történő kialakításához,
- eddze akarataikat mentálisan, fizikálisan, szociálisan,
- bővítse ismereteiket.

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológiaóra, természetismeret, irodalom, technika, etika stb.

Tanórán kívüli feladatok

- Nyári táborok
- Rendszeres, egészséges környezetben (pl. hegyekben) végzett túrák, kirándulások

Mindennapi testedzés megvalósítása:

- Testnevelés órákon
- Szabadidőben rendszeres sportfoglalkozások keretében
- Jó együttműködés a város sportegyesületeivel

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

- Belső (iskolai) résztvevők: pedagógusok, osztályfőnökök, szaktanárok, iskolaorvos, védőnő.
- Külső partnerek: családsegítő szolgálat, szakszolgálati intézmény, egészségügyi szolgáltatók (pl. fogászati prevenció szűrés), sportlétesítmények vezetősége, szakrendelők.

Egészségnevelés az iskolánkban:

Fontos szabály:

- a tájékozottság,
- a tanulók életkori jellemzői, adottságai,
- az évfolyamonkénti egymásra épülés.

A témák részletezése:

- Az egészség fogalma
- Az egészség, mint érték

- Az egészségkultúra kialakítása, fejlesztése
- Testkultúra, testápolás, testünk felépítése, serdülőkori változások
- Lelki egészségvédelem
- Az egészséges fiatal életmódja az iskolában, a családban
- az egészséget veszélyeztető tényezők: helytelen életmód, kockázatos viselkedés, veszélyes környezet
- Egészségellenőrző vizsgálatok (testsúlyellenőrzés, vérnyomás-ellenőrzés stb.)
- A betegségek megelőzései
- Orvoshoz fordulás
- Megelőzés

Táplálkozás – mozgás

- Étkezési kultúra – ízlés, szokások, rendszeresség
- Az étrend szerepe az egészséges táplálkozásban
- Az élelmiszerek összetevői: szénhidrátok, zsírok, fehérjék, vitaminok, ásványi anyagok
- A napi táplálkozás aránya
- Teljesítmény és táplálkozás
- Testsúlyellenőrzés
- Az energiaigény (pihenés, tanulás, olvasás, mozgás)
- Az egészséges táplálkozás kritériumai: mértékletesség, kiegyensúlyozottság, változatosság
- Aktív és passzív pihenés
- A fittség paraméterei: egészséges táplálkozás, optimális testsúly, a szervezet napi edzése.
- Testedzés – eredmény: légzésjavulás, erő- és állóképesség-növelés, személyiségfejlesztés.

Szabadidő helyes felhasználása – a helyes napirend

- Az alvás, étkezés, tanulás, testedzés, szabadidő egységes összehangolás, rendszere
- Rendszeresség
- A tanulás egészségtana (időbeosztás, hely, testtartás stb.)
- Kifáradás, jelzőrendszer
- A pihenés szerepe – aktív-passzív
- Vakáció, szabadidő hasznos eltöltése

Testápolás – öltözködés – személyi higiéné

- Testünk felépítése és védelme
- Változások a serdülőkorban

- A külső megjelenés: ápoltság, tisztaság, esztétikum
- Testünk tisztántartása: fogápolás, testrészek higiénája, fehérmű szerepe, testápolószerek, napozás és veszélyei
- Öltözködés, divat, egészség

Társkapcsolatok

- A serdülés hatása a személyiségre
- Érzelmi problémák: jó-rossz, öröm-káröröm, gonosz, harag, rémület, félelem, szeretet-szerelem, bátorság
- Értékrend: önértékelés fejlődése, nagy igazságérzet
- Fiúk, lányok barátsága
- Kirívó magatartás, utánzás
- Nemi érés tudatosítása

Káros szenvedélyek – helyes döntések

- Élvezeti szerek hatásai
- Alapjelentések tudatosítása: szenvedély, szorongás, mérték, mértékletesség, hozzászokás, hiánytünetek, függőség
- Dohányzás: hatóanyag, aktív, passzív, hatása, megelőzés
- Alkohol: az ivás kultúrája, szokások, hatása a szervezetre, megelőzés
- Kábító hatású szerek: legális és illegális, a függőség fajtái, következményei
- Drogfogyasztó magatartás kialakulása, hatása
- Egyéb függőségfajták: élvezeti szerek (kávé, csokoládé, energiatitalok), szerencsejátékok, gyógyszerfogyasztás, PC, TV, videó rabsága

Szexuális kultúra

- Érzelmek, barátság, változások kora
- Személyiségfejlődés
- Érettség
- Kapcsolati kultúra
- Felelősség, erkölcs
- Fogamzásgátlás, abortusz veszélyei
- Nemi egészség, harmónia
- Nemi betegségek: szifilisz, AIDS

Egészséges környezet védelme

- Környezetünk tisztasága: iskola, otthon, utca, természet
- Víz, levegő, talaj, növény- és állatvilág védelme
- Környezetvédelmi előírások: környezetkímélő, energiatakarékos
- Új technológiák káros következményei

- Hulladék csoportosítása
- Hulladék gyűjtése: fedett, szelektív, fertőzésveszély
- Egyéni felelősség a természeti környezetünk iránt

Balesetvédelem – elsősegélynyújtás

- Az emberi test felépítése
- Az elsősegélynyújtás fogalma, célja, feladatai
- Tünetek veszélyhelyzetben: balesetek, tüzesetek, sebellátás
- Mindennapos betegségek előfordulása: otthon, szabadidőben, iskolában, utazás közben
- Korunk veszélyforrásai: AIDS, alkoholizmus, kábítószer
- Elsősegélykészlet

Az iskola egészségfejlesztési stratégiájának kimunkálása hosszú távú előrejelzés lehet a tanulók életminőségében, a romló tendenciák megfékezésében, a javulás feltételeinek megteremtésében. Célunk az, hogy megtanítsuk gyermekeinket arra, hogy törődjenek magukkal, fejlesszék magukban a teljes ember igényét. Ápolják érzelmeiket, ne váljon örömnélküli kötelességgé mindennapi munkájuk. Tudjanak örülni egymásnak, családjuknak, barátaiknak. Több megértéssel és elfogadással éljenek együtt másokkal. Így biztosan egészségesebb életet élhetnek.

4.4. A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása:

A program megvalósulása a tanévek során, az iskola munkatervében megtervezetten történik. Az osztálytanítók, szaktanárok és osztályfőnökök, a diákönkormányzat a napi munka tervezésekor figyelemmel kísérik a program megvalósulását.

A teljes körű egészségfejlesztési program megvalósításáért az iskola minden pedagógusa, dolgozója felelős.

4.5. A program megvalósulásának ellenőrzése-értékelése:

A napi iskolai élet során folyamatosan végzett és irányított tevékenységekkel szemben az elvárás az, hogy beépüljenek a tanuló magatartásformái sorába, és spontán végzett cselekedetökké váljanak. A tanítók, később a tanárok a tanulók közt élve „érezkelik” a folyamat fejlődését, érését, és szükség szerint korrigálják azt.

A tananyaghoz kapcsolódóan elsajátítandó ismeretek ellenőrizhetők, mérhetők. Részei a tanulási folyamatnak. A tananyag számonkérésének folyamatában ellenőrizhető, hogy az életvitelszerűen rögzítendő elemek valóban beépültek-e a tanuló viselkedési kultúrájába.

Az adott események, a tanév értékelése során elért eredmények reális feltérképezése adja a következő tervezési időszak szakmai alapját. Az elsajátítandó ismerteknek

spirálisan fejlődniük kell, el kell, hogy mélyüljenek. Ezt az iskola és a tanárok az éves munkatervben, a program- és a foglalkozási tervekben tervezik meg.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítésében, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A jogszabály által megszabott kötelezettség végrehajtására a tanulók fizikai képességének mérésére egyszerű, kevés szerigényű és bárhol végrehajtható tesztek használunk, amelyek mutatják a tanulók fizikai felkészültségének mértékét. (5-8. évfolyamon a NETFIT mérést alkalmazzuk.)

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Mint többcélú gyermekvédelmi intézmény, feladatainkat általában a gyermekotthon és az iskola közösen próbálja megoldani. Iskolánkba való kerüléssel a gyerekek egy időben kiesnek elsődleges közösségükből, a családból. Ezt a hiányt kell valamilyen formában pótolni. Fontos feladatunk az intézményünkbe beutalt, illetve az itt elhelyezett, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára tartósan vagy átmenetileg otthont nyújtani, és a bekerült gyerekek az iskolánkban személyiségi és egészségi állapotuknak megfelelő iskoláztatásban részesíteni.

Célunk a bejáró tanulókkal együttesen minél több közös programot szervezni, ezúton is kihasználni az iskolai közösség pozitív hatását a tágabb környezet megismerésére; a világban elfoglalt helyük, önismeretük, más-más környezetben szerzett tapasztalataik, alkalmazkodóképességük fejlesztésével segítve szélesebb körű tájékozottságukat, toleranciájukat, önismeretüket, önértékelésüket.

A felelősi, ügyeletesi rendszer alkalmazása is jó színtere a közösségi életnek, a felelősségvállalásnak egymás iránt. Arra kell törekednünk, hogy ily módon is vegyenek részt a környezet megóvásában, gyarapításában.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

6.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy különböző mérésekkel minél korábban felismerjük és megkülönböztessük a magatartás- és tanulási zavart, hisz csak ezek

kezelésével tudjuk egy jelentős hányadnál elérni azt, hogy ez fiatal, illetve felnőtt korban ne vezessen személyiségzavarhoz, kényszeres, depresszív, érzelmi zavarokhoz.

A probléma kiszűrésére segítségünkre van a megyei szakszolgálat, súlyosabb esetekben neurológia szakember, és a két alkalmazott pszichológusunk. Az általuk adott vélemény és terápiás javaslat az alapja annak a team munkának, aminek részesei a gyermekkel közvetlenül dolgozó pedagógusok.

A kollégák munkáját igyekszünk elősegíteni szervezett továbbképzésekkel, és országos vagy egyéb szakmai képzésekkel.

Az iskolaorvos évenkénti előadásával, drogkoordinátorok segítségének igénybevételével és az aktuális problémacsoport osztályfőnöki órán történő feldolgozásával kívánjuk elérni, hogy tanulóink felnőtt korukban legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életmódot folytatni. Ismerjék meg a környezetükben előforduló, testi-lelki egészségüket veszélyeztető tényezőket, kapjanak szakemberektől segítséget a káros szenvedély kialakulásának megelőzésében.

Köztudott, hogy a tanulóknak az iskolai közeg is, mint élettér, mintát kell, hogy adjon az egészséges testi, lelki, szociális fejlődésükhöz. Ebbe beleértendő a környezetkultúra, de az itt dolgozó kollégák életvitele is, aminek szintén nyitottnak, példamutatónak kell lennie a gyermekek és egymás felé.

Iskolánk tanulóinak jelentős része olyan környezetből érkezik, ahol az egészséges életmódra nem sokat adnak. Ezért nagyon fontos, hogy a gyerekeknek lehetősége legyen az ilyen életmód megismerésére, elsajátítására és megerősítésére.

A mentálhigiénés problémák kezelése és megoldása a tanulói tevékenységek általános eleme.

Programunk biztosítja, hogy a lehetőségekhez képest a családi életre felkészüljenek a gyerekek, ismerjék az ottani kapcsolatokat, funkciókat, családi értékeket.

A sajátosságunkból eredően nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni az egészségvédelemre, fogyasztóvédelemre, környezetvédelemre, a helyes közlekedésre nevelésre, a társadalmi bűnmegelőzésre, az áldozattá válás elkerülhetőségére, az erőszakmentes, konfliktuskezelő technikákkal összefüggő ismertek elsajátíttatására. Fel kell, hogy készüljenek a tanulóink a problémák kezelésére. Biztosítanunk kell, hogy megismerjék a korszerű, XXI. századi, természettudományos ismereteket. Ebben segítséget nyújtanak a pedagógus kollégák a továbbképzések tapasztalatainak átadásával.

Fontos feladatunk, hogy felkészítsük őket a lehetőségeinkhez képest a felnőtt életre, segítséget adjunk a társadalmi beilleszkedéshez, együttéléshez a társadalmi folyamatokban való aktív bekapcsolódás lehetőségének biztosításával. Ennek megfelelően kiemelt feladat a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos területek erősítése. Mindezeket a különböző tantárgyakon, tanulmányi és más versenyeken való részvétellel, felelősi és önkormányzati feladatokkal kívánjuk megvalósítani.

A pályaaorientáció szintén a nehezebb feladatainkhoz tartozik. Családi háttér hiányában a pályákról szerzett információik szegényesek, és a családi hagyományok sem motiválják őket a munka világa felé. Pályaaorientációs tevékenységünk képes ezt a hiányt pótolni. Ebben nagy segítséget nyújt a megyei és a városi munkaügyi és pályaaorientációs központ.

Fontos, hogy egészen fiatal korban a tantárgyakhoz is kössük a különböző foglalkozásokat, de a különféle szakköri és szabadidőhöz kötött programokba, élethelyzetekbe is bele kell illesztenünk a pályaismeretet. Tanulóink többsége az általános iskola befejezése után itt marad és valamilyen szakmát tanul. Feladatunk olyan szakma felé irányítani tanulóinkat, ami igényeiknek, képességeiknek megfelel. Igyekszünk elérni, hogy olyan pályát válasszanak maguknak, amelyben boldogulnak is, és a későbbiek során lehetőségük legyen az átképzésre is.

Olyan iskola és alapszakma felé kell irányítanunk őket, ami lehetőséget ad arra, hogy kisebb képzési idővel, újabb és újabb módosításokat hajthasson végre élete során.

Igyekszünk a tanítás és a szabadidő-szervezés során átfogó képet adni a munka világáról, olyan tevékenységek biztosításával, aminek során kipróbálhatja képességeit, és ezen keresztül önismerete, önfegyelme fejlődik. Fontos, hogy érdeklődési körét felismerhesse e tevékenységek során.

Mivel az otthonunkba érkező gyermekeket számtalan kedvezőtlen pszichés hatás érte, aminek következtében többnyire személyiségükben sérültek, így az általános nevelési eljárásokon felül speciális segítő eljárásokra is hivatott intézményünk.

Feladatunk:

- A családi élet funkcióinak részbeni átvállalása, a szociális értékrend és képességrendszer fejlesztése.
- Az otthonba történő beilleszkedés, az új életforma elfogadásának segítése, az egészséges és kulturált életmód kialakítása.
- Az otthonosság, az anyagi és érzelmi védelem biztosítása, a felnőttek iránti bizalom helyreállítása.

- Az önismeret, énkép és tudományos világkép kialakítása, korrekciós nevelés, felzárkóztatás a tanulás terén, tehetséggondozás.
- A különféle konfliktuskezelési technikák gyakoroltatása révén a társas kapcsolatok fejlesztése.
- Felkészítés az önálló életkezdesre, családi életre nevelés.

Legnehezebb feladatunk az erkölcsi értékek közvetítése, megismertetése, elfogadtatása, hiszen többnyire olyan deviáns családokból kerültek hozzánk, mely egészen más érték- és normarendszer szerint működött, s eddig ezeknek az elvárásoknak kellett megfelelniük.

7. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Tehetséggondozás alatt a tágabb ismeretek körét, a gyorsabb haladást, az adottságok kibontakoztatását értjük. Ehhez különböző foglalkozásokat kínálunk: szakköröket, szabadidős tevékenységeket, sportköröket. Tanulóink a városban egyesületeket, zeneiskolát, könyvtárat látogatnak, s különböző pályázatokon, versenyeken vesznek részt. A gyermekotthonnal szorosan együttműködve tervezzük és szervezzük mindezt, az iskolában dolgozó kollegák csak a gyermekotthoni nevelőkkel együttműködve tudnak hatékonyan és eredményesen dolgozni, de ez fordítva is igaz. Ez a kiindulási pont.

Nem létezik olyan gyermek, akinek vagy a tanulásban, vagy egyéb területen ne lenne valamilyen tehetsége. Nagyon fontos ennek felismerése, kibontakoztatása az önismeret, önbecsülés érdekében is.

Számos lehetőség kínálkozik a tehetség kibontakoztatására. Ilyen lehetőség a zenetanulás, a sport és a tantárgyi versenyekre való felkészülés és részvétel mind hálózati, mind város és városkörnyéki rendezvényeken. Ezekkel kívánunk jó alkalmat adni a tanulóknak és a tanító pedagógusoknak is az összehasonlításra, az egyéni és a csoporttevékenység gyakoroltatására. Bekapcsolódunk a különféle rajz- és irodalmi pályázatokba is.

Kapcsolatot kell tartanunk mindezek érdekében a város társadalmi szervezeteivel (Vöröskereszt, Gyermekkönyvtár, Polgármesteri Hivatal, a közép-, és általános iskolák, zeneiskola, sportklub, stb.) a pedagógiai intézetekkel, de figyelemmel kell kísérni a szaktanároknak a folyóiratokban meghirdetett pályázati lehetőségeket is, a gyerekek egyéni adottságait, terhelhetőségük mértékét mérlegelve segíteni az egyéniségüknek megfelelő kiválasztást, felkészülést és a részvételt.

Az immár hagyományosan rendezett iskolai versenyeken a játékosság dominál, hogy a tehetséges gyerekek kedvet kapjanak a versenyzéshez, a tanulási, magatartási

problémával küzdőket pedig a sikerélményhez juttatással motiváljuk a tanulástól való félelem leküzdésére.

8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Intézményünk jellegénél fogva gyermek- és ifjúságvédelmi intézmény. Mint már fentebb kifejtettük, nagyon fontos, hogy tevékenységünk nyomán a gyermekeink és családjaik között a kapcsolat megerősödjön, és ismét lehetséges legyen az együttélés. Ebben a folyamatban nemcsak a gyerekekkel, de a családdal is kell foglalkozni. Ez a fajta tevékenység azonban csak a gyermekotthonnal közösen képzelhető el. Nélkülözhetetlen az együttműködés a gyermekjóléti szolgálatokkal és a gyámhatóságokkal.

Természetesen, mint minden iskolában, a miénkben is nagy hangsúlyt kell fordítani a különböző prevencióra.

A gyermekotthonban élő növendékeink közül többen olyan közegből érkeznek, ahol a bűnelkövetés és a bűnöző életmód elfogadott, nagy a veszélye, hogy esetenként bevonják őket ezekbe a cselekményekbe. Ezért a prevenció tevékenységünknek arra is kell irányulni, hogy ezt megelőzzük.

Sajnos egyre nagyobb és reálisabb veszély a drog. A drogvédelem hatásosságát tekintve be kell vonni az iskolai munkába a kortárssegítőket, drogvédelmi koordinátorokat mellett minden olyan felnőttet, aki segíteni tud: NÉBIH-t, orvosokat, rendőröket, szociális munkásokat, és az iskola szociális segítőjét.

A diákönkormányzat működtetésének fontos feladata többek között az is, hogy növendékeink legyenek tisztában jogaikkal és kötelességeikkel, tanuljanak meg élni a lehetőségeikkel. Fontos, hogy mielőbb alkalmassá váljanak a családba való visszakerülésre, meg tudjanak küzdeni a helytelen családi életvitellel, törekedjenek ők is annak mielőbbi megváltoztatására, jövőképükben egy helyes családmódot kapjon helyet.

A bejáró tanulók esetében a gyermekvédelmi munka egyrészt a szülő, másrészt a gyermek felé irányul.

A szülővel a kapcsolatot az osztályfőnökök rendszeresen tartják, szükség esetén családot látogatnak, a szülő kérésére biztosítják a lehetőséget a szakemberekkel való konzultációhoz.

9. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok

Fontos tanulóinknál az iskolánkba kerüléskor a tanulási képességek, a tanulási kudarcok okainak pontos felmérése. Tanulóink többsége ki van téve olyan idegrendszeri károsodásnak, amit részben a méhen belüli időszakban, részben az életének korai időszakában szenvedett el. Ezek felismeréséhez mindenképpen szakemberekre van szükségünk.

A diagnosztizálásra a szakszolgálatot, a tanulási képességeket vizsgáló bizottságot, logopédust, fejlesztőpedagógust, pszichológust kérünk fel, a probléma súlyosságának megfelelően.

Az idejében fel nem tárt és nem kompenzált állapotokhoz társult másodlagos tünetek teljesen elfedhetik az alapproblémát, hiszen ezek leggyakrabban sem feltűnő mozgászavart, sem szellemi fogyatékoságot nem okoznak.

A tanítási óra keretében igyekszünk a differenciálásra, nemcsak a feladatválasztásnál, de az értékelésnél is. Az értékelésnek motiváló hatást kell ezeknél a tanulóknál elérni. A terhelést, a társaihoz, a követelményekhez való hasonlítást csak fokozatosan szabad bevezetni.

Gyermekeink többsége rászorul a kisgyermekkorban elszenvedett ingerszegény környezet és kommunikáció, valamint érzelmközvetítés hiánya miatt valamiféle fejlesztésre. Igyekszünk ennek széles lehetőséget biztosítani, így:

- A mozgásterápia a fejlődésben elmaradt, készséghiányos gyerekek idegrendszerének fejlesztését szolgálja.
- A különböző manuális tevékenységek a finommozgáson túl a pszichés ráhatásukkal önértékelésüket, akarataikat, önfegyelmüket fejlesztik.
- Az olvasás tanítása dyslexia - prevenciós módszerrel történik.
- Az anyanyelvi fejlesztés a nevelés minden színterén központi szerepet kap.
- Fontos szerepe van a tankönyvválasztásnak, főleg az első osztályban, és az alsó tagozatban. Olyan intenzív egyéni oktatásra és kiegyenlített olvasási programra van szükség, ami egyaránt tartalmazza, és bőségesen alkalmazza az egészre vonatkozó, vagyis jelentéstani, és elemző, tehát fonetikai megközelítést. A magasabb évfolyamokon, de a kisiskolásoknál is nagyobb szerepet kell kapnia a képnek és a hangnak, a számítástechnikának, a vele működő tanítást segítő programoknak, egyéb multimédiának.
- Fokozott szóbeliségre kell törekedni, de a megértést segíteni kell a gesztusnyelv eszközeivel is.
- A tananyagegységek összefoglalását, rendszerezését, számonkérését kisebb részekben kell végezni.

- Gyakran kell kitérnünk az egyébként közismertnek vélt szavak, fogalmak értelmezésére, az idegennek tűnő szakkifejezések magyarázatára, gyakorlására és a szókinccsfejlesztés minden lehetséges módját meg kell találnunk (például a mesehallgatás és -mondás, dramatizálás, olvasóvá nevelés során).
- Az átlaghoz képest is nagyobb teret kell engedni a tanulói kérdéseknek, mert csak így tudjuk meg, hogy kinek mi milyen nehézséget jelent.
- Különösen nagy hangsúlyt helyezünk a kommunikációs készségek fejlesztésére, mert a tapasztalatok szerint a gyermekeknél a legnagyobb fokú lemaradás e téren tapasztalható, s e hiányosságok minden téren negatívan befolyásolják a gyermek megítélését.
- A matematika tanítása az alsó tagozaton a hagyományos módszerek mellett az egyéni dyscalculia terápiából átvett elvek, eszközök segítségével, apróbb lépésekben, a manipuláció segítségével történik.

A gyermekeink előzetes vizsgálatai bizonyítják, hogy ép értelemmel, illetve felső határesettel, azaz normális intelligenciaszinttel érkeznek hozzánk, azonban a tanulási zavar miatt, ami majdnem 80 százalékuknál fellelhető, a megfelelő részképességek mellett némely részképességük gyenge, hullámzó képességszintet mutatnak, funkcionális teljesítményzavarral küzdenek. Erre rakódnak még következményként a magatartási zavarok, a féltékenység, visszahúzóds, vagy éppen az ellenkezője, a túlzott mozgékonyaság, nyugtalanság.

Célunk a tanulás segítése, korrekciója. A tanulás, a felzárkóztatás és a tehetség gondozás során figyelembe kell venni, hogy iskolánkban háromféle alapvető igényt kell kielégíteni.

- Kompenzáció: hiány pótlása, ismeretek kiegészítése, kiegyenlítése.
- Korrekció: a hibás ismeretek helyesbítése, javítása.
- Tehetség gondozás: a kiemelkedő képességű gyermekek „gyorsabb” haladásának biztosítása.

Pedagógusaink fontos feladata, hogy megismerjék tanulóink sajátos tanulási módjait, stratégiáját, stílusát, és az életkori sajátosságok figyelembe vételével erre alapozzák a tanulás fejlesztését. Törekcsenek a gondolkodási képességek, a tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldó képesség fejlesztésére. Fontos feladat a kritikai gondolkodás megerősítése is, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtése.

10. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Mivel iskolánk egybeszervezett egy gyermekvédelmi intézménnyel, ezért az ilyen jellegű tevékenységeket elsősorban a gyermekotthoni területen végezzük (táborozások, üdülések, kapcsolatok a szakszolgálatokkal, anyagi támogatások, stb.).

A gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyerekek mindent megkapnak, ők jelen helyzetükben nincsenek szociálisan hátrányos helyzetben. Mint arról már szoltunk, a felzárkóztatásuk, a tehetséggondozás, a felvilágosító munka, a pályaeorientálás intézményünk és iskolánk fő feladata.

A családból bejárók szociális helyzetének alakulását folyamatosan figyelemmel kísérjük, és ha szükséges a törvénynek megfelelően segítjük őket.

11. Az iskolában folyó nevelő – oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

A belső ellenőrzések legfontosabb feladata az iskolában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése, annak feltárása, hogy milyen területeken kell és szükséges a pedagógusok munkáját ellenőrizni, milyen területeken kell a rendelkezésre álló felszereléseket felújítani, korszerűsíteni illetőleg bővíteni. Az ellenőrzések során alapvetően a tantervben foglaltaknak megfelelően kell az eredményességet vizsgálni. Az ellenőrzések mindenkor a teljes oktató-nevelő munkára vonatkoznak.

11.1. Ellenőrzés, mérés

Az iskolánkban folyó belső ellenőrzés a jogszabályokban és az iskola belső szabályzataiban meghatározott előírásoknak való megfelelést vizsgálja.

Az iskola belső ellenőrzési rendjét a Pedagógiai programban foglaltakon túl a Szervezeti és Működési Szabályzat, illetve az évente – az iskolai munkaterv részeként – összeállított belső ellenőrzési terv határozza meg.

A nevelő-oktató munka ellenőrzését (és a hozzá kapcsolódó méréseket) végezheti:

- pedagógusok esetében: az iskolavezető
- az ellenőrzésre az iskolavezető által felkért pedagógusok, valamint a külső szakértők.
- tanulók esetében: az iskola pedagógusai, valamint külső szaktanácsadók és szakértők.

A pedagógiai munka ellenőrzése elsősorban az alábbi területekre terjed ki:

A pedagógusok nevelő-oktató munkáján belül:

- a tanár-diák kapcsolatra, a tanulói személyiség tiszteletben tartására
- a nevelő és oktató munka színvonalára, a tanítási órákon; ezen belül különösen fontos ellenőrzési területek:
- a nevelő előzetes felkészülése és tervező munkája,
- a tanítási óra felépítése és szervezése,
- a tanítási órán alkalmazott módszerek,

- a tanulók ellenőrzése, értékelése,
- a tanulók munkája és magatartása, valamint a pedagógus egyénisége, magatartása a tanítási órán,
- az óra eredményessége, a helyi tanterv követelményeinek teljesítése,
- a felzárkóztatás és a tehetséggondozás
- a tanórán és az iskolán kívüli foglalkozások szervezésére, az ezeken való részvételre,
- a tanulók továbbtanulásának segítésére, irányítására,
- a pedagógusra bízott tanterem rendezettségére, dekorációjára.

A tanulók iskolai munkáján belül:

- a képességek, készségek fejlődésére, a tantervben előírt követelmények teljesítésének szintjére, az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményre,
- az iskolai és az osztályközösségben végzett tevékenységre,
- a tanuló magatartására, viselkedésére, fegyelmezettségére.

Az iskolai nevelő-oktató munka ellenőrzésének részeként az alábbi meghatározott méréseket kell elvégezni az előírt időközönként:

a pedagógusok körében:

- az iskolai légkör vizsgálata, felelős: iskolavezető
- oktató-nevelő munkánk elemzése, erősségek és gyengeségek, lehetőségek és veszélyek feltárása, felelős: iskolavezető
- a pedagógusok értékorientációs vizsgálata, felelős: iskolavezető

a szülők körében:

- a szülői elégedettség mérése: csoportos interjú keretében szülői értekezleten, vagy írásban kérdőíves módszerrel, felelős: osztályfőnökök

a tanulók körében:

- a tanulók személyiségét és közösségi magatartását vizsgáló mérések: a tanterv követelményeinek teljesítését vizsgáló mérések (évfolyamonként minden tantárgyból egy-egy témakör lezárását követően a követelmények elsajátítását vizsgáló összegző mérést kell végezni), felelős: osztálytanítók, szaktanárok
- az alsó tagozatos évfolyamokon a tanév végén a tanulók képességeit, ismereteit a magyar irodalom, a magyar nyelv, a matematika és a környezetismeret tantárgyakból a tantárgynak az addig feldolgozott teljes tananyagát és fő követelményeit átfogó méréssel kell vizsgálni, felelős: osztálytanítók

- minden évben a szaktárca által meghatározott módon és időben az évente meghatározott évfolyam teljes körű kompetenciamérésben részesül, melyet az OKÉV végez

12. A szülő, a tanuló, a gyermekotthoni és az iskolai pedagógus együttműködésének formái

A szülőkkel - amennyiben van velük kapcsolatunk, - igyekszünk az együttműködést szorgalmazni. Ennek érdekében külön kérésre is felvilágosítást adunk a tanuló haladásáról, viselkedéséről. Érdeklődés hiányában is megküldjük a szülőknek a félévi és év végi eredményeket levélben.

Szülő hiányában rendkívül fontos a mindennapi munkakapcsolat az iskola és a gyermekotthon között. Az osztályfőnöknek kötelessége a gyermekek csoportvezető nevelőit, és a tanórátató nevelő párost legalább havi rendszerességgel tájékoztatni az iskolai magatartásról és szorgalomról. A tanulási stratégiák kidolgozása érdekében a tanórátató nevelőkkel kell egyeztetnie.

Rendkívüli tanulási, magatartási, egyéb problémák esetén a szaktanárok is kötelesek azonnal jelezni a csoportvezető nevelőnek, illetve a tanórátatóknak, és az így kialakított teamek feladata az okok feltárása, valamint az orvoslás.

A szülői szervezet véleményét a törvénynek megfelelően kikérjük, jogait figyelembe vesszük.

III. Helyi tanterv

1. Óraterv

Heti óratervek a kerettantervhez:

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
magyar nyelv és irodalom	8*	8*	6*	6*	5*	5*	3	4*
matematika	5*	5*	5*	5*	4	4	4*	4*
történelem					2	2	2	2
állampolgári ismeretek								1
etika / hittan	1	1	1	1	1	1	1	1
angol nyelv				2	3	3	3	3
fizika							1	2
kémia							1	2
biológia							2	1
földrajz							2	1
természettudomány					2	2		
környezetismeret			1	1				
éneke-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
hon- és népismeret						1		
dráma és színház							1	
osztályfőnöki					1	1	1	1
ÖSSZESEN	24	24	24	25	27	28	30	30

A magyar nyelv és irodalom, illetve a matematika tantárgyak esetében az óraszámok a szabadon felhasználható, és a nevelőtestület határozata értelmében erre felhasznált plusz óraszámokat is tartalmazza, ezeket *-gal jelezve. A 7. évfolyamon a dráma és színház tantárgy a magyar nyelv és irodalom tantárgyba integráltan kerül oktatásra.

2. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Speciális oktatási-nevelési feltételeket szeretnénk biztosítani a tanulásban, a nyelvi kommunikációban akadályozott gyermekeinknek. Ennek érdekében a tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásánál kiemelt szempont, hogy a tankönyvekben minél több feladattípus szerepeljen, hogy biztosítsuk a differenciálás lehetőségét a lassabban haladó, az átlagos és a jobb képességű gyerekeknek egyaránt.

- Lehetőségekhez képest munkatankönyveket választunk.
- Nagy szerepet kell, hogy kapjon a digitális kultúra fejlesztése az írásbeliség mellett.

- Taneszközeinknek a fejlesztendő készségeket, képességeket és követelményeket kell figyelembe vennie.

A tankönyv és taneszköz választására vonatkozó külön jogszabályokat betartjuk, a törvényi előírásokat, rendeleteket alkalmazzuk a bejáró gyerekeinkre. A tartós tankönyveket a szaktanárok kezelik és biztosítják egységesen minden tanulónak évről évre.

3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

3.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében kiemelt feladatunk a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- Minden tanulóra kiterjesztettük a DIFER mérést, amelynek ismeretében helyben, vagy szakértő bevonásával kezdjük a szükséges fejlesztést. A tanítók módszertani gazdagsága biztosítja a differenciált foglalkozás keretében megvalósuló egyéni bánásmódot.
- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával a személyiség sokoldalú fejlesztését kívánjuk megvalósítani.
- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük összecseng pedagógiai elveinkkel, amely az általános iskolai oktatás minden évfolyamán és területén érvényesül.

3.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerülnek a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamatok.

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az

önálló tanulás és az önművelés alapozásával az életen át tartó tanulás képességét alapozzuk meg.

- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával a személyiség sokoldalú fejlesztését kívánjuk megvalósítani.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- A kreativitás fejlesztésével; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvéssel; a tanulók egészséges terhelésével, érési folyamatuk követésével, személyre szóló, fejlesztő értékelésükkel pedagógiai elveink szerint járunk el, amely az általános iskolai oktatás minden évfolyamán és területén érvényesül.

3.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban fejleszteni kívánjuk a szociális kompetenciát;
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával az életen át tartó tanulás képességét fejlesztjük.
- Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan tananyagtartalmak gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával a személyiség sokoldalú fejlesztését kívánjuk megvalósítani.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük összecseng pedagógiai elveinkkel, amely az általános iskolai oktatás minden évfolyamán és területén érvényesül.

3.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával a személyiség sokoldalú fejlesztését kívánjuk megvalósítani.
- Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan tananyagtartalmak gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- Fokozatosan bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban fejleszteni kívánjuk a szociális kompetenciát.
- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük összecseng pedagógiai elveinkkel, amely az általános iskolai oktatás minden évfolyamán és területén érvényesül.

4. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

5. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Segíteni kell a szociális hátrányokkal küzdő tanulók beilleszkedését az iskolába, ismeretelsajátítását, egyéni ütemű fejlődését. Szociális hátrányok jelentkezhetnek:

- Szülő (család) által veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetű gyermekeknél
- Iskolában tanuló, Gyermekotthonban élő tanulóknál
- Valamilyen fogyatékkal vagy egészségügyi problémával élőknel

5.1. A hátrányok enyhítését segítő terv:

Szülő (család) által veszélyeztetett, ill. hátrányos helyzetű diákok esetében:

- felmérés: miből adódik a veszélyeztetett, illetve a hátrányos helyzet
- ingyenes tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon
- kedvezményes ebéd biztosítása
- a műveltségbeli hátrányok enyhítését segíti iskolai könyvtárunk, számítógépparkunk, szakköreink, felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásaink
- indokolt esetben a szülőknek segítünk felvenni a kapcsolatot a megfelelő intézményekkel

Egészségügyi problémával élő gyerekek esetén

- Kapcsolattartás a megfelelő szakemberrel, intézménnyel és rendszeres tájékozódás a gyermek egészségügyi állapotáról.
- Rendszeres iskolaorvosi ellenőrzés a látás-, hallás-, mozgásszervi betegségek kiszűrésére.
- A tanulási problémákkal és nehézségekkel küzdő tanulók (diszlexia, diszgráfia stb.) megfelelő szakemberhez irányítása.

Mi pedagógusok is segítjük ezeket a gyermekeket:

- órai munka differenciált megszervezésével,
- megfelelő ülésrend kialakításával,
- egyéni foglalkozással,
- könnyített testneveléssel

5.2. Az SNI-s tanulók nevelésének – oktatásának segítését szolgáló tevékenységek

Iskolánkban több SNI-s szakértői véleménnyel és javaslattal rendelkező tanuló van. Esetükben figyelembe vesszük, és lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk a szakértői véleményben megfogalmazott javaslatokat:

- hosszabb időt biztosítunk az írásbeli beszámoltatásra,
- hosszabb felkészülési időt biztosítunk a szövegértés értelmezéséhez
- lehetőséget adunk írásbeli feladatok szóbeli megoldásához
- egyénileg ütemezzük tanulmányi számonkérésüket
- különleges bánásmódban, kivételes figyelemben részesülnek.

6. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Tanulóink a magasabb évfolyamokba abban az esetben léphetnek, ha megfeleltek azoknak a minimum követelményeknek és továbbhaladási feltételeknek, amit a NAT és az általunk használt kerettanterv meghatároz.

7. A tanulók tanulmányi munkája ellenőrzésének, értékelésének rendszere, módszerei, visszacsatolási eljárások (az értékelés alapelvei, rendszeressége)

7.1. Az értékelés alapelvei

- Az értékelés legyen a tanuló számára motiváló, fejlesztő hatású!
- Alakítsa szemléletét, értékrendjét, ítélőképességét!
- Alapozzon a természetes gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre!
- Regisztrálja a fejlődés irányát!
- Adjon differenciált képet a tanulóról önmagának, a szülőnek, az iskolaváltáskor a másik intézmény pedagógusainak!

7.2. Az értékelés módjai

Növendékeink rehabilitációja ezen a területen is következetesen felépített programra inspirálja testületünket.

Értékközpontunk, önértékelésük igen gyengén fejlett. Rendszeres tevékenységre szoktatásuk egyik alapja a gyakori rendszeres értékelés.

Magatartásuk, közösségi megnyilvánulásuk, tanulásuk, munkához való viszonyuk továbbra is havi értékelés után, magatartás és szorgalom érdemjegyben tükröződnek. Ezek reális alapjai, tanulóink inspirálása érdekében továbbra is alkalmazni kívánjuk az osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséretet, figyelmeztetőt, intőt, megrovást, a fokozatoknak megfelelően.

A tanulmányi, sport és kulturális versenyeken nyújtott kiemelkedő vagy rendszeres tevékenységükért dicséretben, esetenként tárgyjutalomban részesülnek.

A rendszeres tanulást, jó eredményeket, érdemjegyek javítását félévkor és év végén anyagi lehetőségeink szerint szintén jutalmazzuk.

Természetesen, az életkori sajátosságoknak megfelelően az alsó tagozatban az értékelést rövidebb időszakonként kell megismételni.

Az első évfolyamon mindkét kötelező értékelési időszakban a tanulóink minősítésére szöveges értékelést alkalmazunk. A második évfolyamtól, illetve a felsőbb évfolyamokon számjegyes osztályzással történő értékelést alkalmazunk. Így a

tantárgyi követelményeknek való megfelelést érdemjegyek tükrözik. Valamennyi évfolyamon törekedni kell a gyakori értékelésre, hogy a rendszeres tanulást, a tanulóinknak az adott tantárgyhoz való viszonyát, tárgyi tudását mutassák.

Az önálló tantárgyként oktatott modulokat ugyanolyan érdemjegyekkel értékeljük, mint a többi tantárgyat. A tantárgyakba beépülő modulok érdemjegyei a tantárgy átlagába számítódnak. (Az etika és a dráma és színház tantárgyat nem értékeljük érdemjeggyel.)

Legalább havi egy érdemjegynek kell a naplóba kerülni tantárgyanként.

Ének-zene, rajz, technika és életvitel tárgyakból természetesen nem tervezünk sem vizsgát, sem mérést. Testnevelésből érdemjegyet a részlegesen felmentett tanuló is kap, a teljes felmentéssel rendelkező tanuló azonban nem. E jegyeknek az előbbi számára kijelölt és engedélyezett feladat elvégzését, a tanuló aktivitását kell tükröznie, mellyel önmagát is elő kell segítenie, hogy mielőbb részt vehessen a csoportos, általános sporttevékenységben. A fizikai állóképességükről évente végezzük az előírásnak megfelelően a teljesítménymérési teszteket. Nem szeretnénk csupán a teljesítményt értékelni, hanem a testi adottságokat is figyelembe vesszük. E tantárgyak érdemjegyeiben első sorban az aktív, cselekvő részvételnek, elméleti tudásnak kell mutatkoznia.

7.3. Az írásbeli beszámoltatás rendje

Tanulóinknál az írásbeli beszámoltatás aránya nem lehet nagyobb a szóbeli beszámoltatásnál.

A témakörök lezárása után az írásbeli felméréseiknek elsősorban jelzéseknek kell lennie a pedagógus felé, mely területek szorulnak még fejlesztésre, további gyakorlásra.

Nem eshet egy tanítási napra kettőnél több írásbeli beszámoltatás.

Nagyobb, részletesebb tantárgyi tudás mérését 6. évfolyam, illetve 8. évfolyam végén tervezzük (kompetencia mérések).

A házi feladatok írásbeli és szóbeli feladatainak olyan mértékűnek kell lenniük, hogy ne haladják meg az erre a célra kijelölt felkészülési időt a lassabban tanuló gyermekeknél sem.

A szünetekre, és a hétvégékre írásbeli feladat csak kivételes esetben adható (pl. irodalmi napló, intenzív fejlesztés, szinten tartás céljából a felzárkóztatásra szoruló tanulóknál, a szülővel, nevelővel való egyeztetés után). A tanítási szünetekre szóbeli feladatot is csak az előzőekben leírt feltételekkel lehet adni.

7.4. Az osztályozó vizsga tantárgyankénti és évfolyamonként követelményei
Az osztályozó vizsga tantárgyankénti és évfolyamonként követelményeit az I. számú melléklet tartalmazza.

8. A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének alapelvei, követelményei és formái

A tanulók magatartását és szorgalmát minden évfolyamon értékeljük.

8.1. A magatartás értékelése

Példás érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Aktivitása nagyfokú.
- A közösségi célokkal egyetért, annak végrehajtásában példamutatóan részt vesz, véleményével, viselkedésével alakítja a közösséget, társait is erre motiválja.
- Társaival gondos, segítőkész.
- A házirendet megtartja, társait is erre ösztönzi.
- Viselkedése, hangneme nevelőivel, társaival szemben kifogástalan.
- A felelősök munkáját támogatja.
- A rábízott feladatokat megbízhatóan, pontosan elvégzi.

Jó érdemjegyet kap, ha:

- Részt vesz a közösségi életben.
- A rábízott feladatokat pontosan elvégzi.
- A házirendet betartja.
- Fegyelmezett, segítőkész, megbízható, pontos.
- Iskolai és iskolán kívüli viselkedése ellen általában nincs kifogás.
- Hangneme megfelelő nevelőivel, társaival szemben.
- Kiseb ingadozások esetén a figyelmeztetést elfogadja, törekszik a javításra.

Változó érdemjegyet kap, ha:

- A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt.
- Viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik javítani.
- Nevelőivel, társaival szemben nem mindig udvarias, tisztelettudó.
- A házirendet nem mindig tartja be.
- Fegyelme ingadozó, munkája pontatlan.

Rossz érdemjegyet kap, ha:

- Viselkedésével a közösség munkáját hátráltatja.
- A házirendet sorozatosan nem tartja be.

- Iskolai és iskolán kívüli viselkedésében gyakori probléma merül fel, hibáit nem látja be.
- A felelősök munkáit hátráltatja.
- Nevelőivel, társaival tiszteletlen, durván beszél, esetleg verekszik, fegyelmezetlen.

8.2. A szorgalom értékelése

Példás az a tanuló, aki:

- Tanulmányi munkája pontos, céltudatos, igényes.
- Munkavégzése pontos, megbízható.
- Minden tantárgyban elvégzi a feladatát.
- Önálló munkavégzésre, önellenőrzésre képes.
- Kötelességtudó, munkatempója állandó, figyelmes, érdeklődő.
- Érdeklődése az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed.
- Az iskolai tárgyakban a tananyagon felül is produkál (pl. versenyek).

Jó az a tanuló, aki:

- Figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi, rendszeresen készül az órákra.
- Munkavégzése ösztönzésre rendszeres.
- Többletfeladatot ritkán vagy nem vállal.
- Különösebb érdeklődést nem mutat az órákon, vagy az iskolán kívüli ismeretanyagban.

Változó az a tanuló, aki:

- Tanulmányi munkája ingadozó, időnként dolgozik, máskor pontatlan, figyelmetlen, segítségre szorul.
- Önállótlán, nem képes az önellenőrzésre.
- Szétszórtság jellemzi tevékenységét, ritkán figyel.

Hanyag az a tanuló, aki:

- Házi feladatait nem végzi el, megbízhatatlan, pontatlan.
- Munkavégzésre nem hajlandó.
- Munkabeosztása rossz, önellenőrzésre nem képes.
- Kötelességtudata nincs.
- Értéktelenség, közöny jellemzi az ismeretszerzésben és munkavégzésben egyaránt.

9. Záró rendelkezések

9.1. A pedagógiai program érvényessége

A jogszabályi változások figyelembe vételével, a pedagógia program az igazgató kezdeményezésére átdolgozásra került 2022. augusztusában. Jelen pedagógiai program helyi tantervének óraszámai, tantárgyi rendszere 2022. szeptember 01. napjától az harmadik és hetedik évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre azzal, hogy a dokumentum tartalmazza a 2022/23-as tanévben a 4. és 8. évfolyam tantervének óraszámait is.

9.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

9.3. A pedagógiai program módosításának módja

A módosítást kezdeményezheti

- Az igazgató
- A nevelőtestület 30 %-a
- Szülői fórum 50 %-a
- Fenntartó

9.4. A módosítás indokai

- Az iskola nem teljesíti a pedagógiai programban vállalt kötelezettségeit.
- A pedagógiai program végrehajtásának költségvetési akadályai vannak.
- A pedagógiai programot érintő törvény, vagy egyéb rendeletmódosítás.

9.5. A pedagógiai program, illetve módosításának elfogadása

- a pedagógiai program elfogadásához a nevelőtestület kétharmadának, plusz egy főnek a támogatására van szükség,
- a pedagógiai program módosítására a tantestület részéről történő elfogadással és a fenntartó jóváhagyásával kerül sor.

9.6. Nyilvánosságra hozatal, hozzáférés lehetősége

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program elfogadott és jóváhagyott részletes változatának elhelyezése:

- a fenntartónál
- az iskola irattárában

- az igazgatónál
- az iskolai könyvtárában
- az iskola honlapján

A tantestület a pedagógiai programot a 2023. augusztus 30-án megtartott értekezletén megvitatta, változtatás nélkül ebben a formában elfogadta.

Oroszlány, 2023. augusztus 30.

Kocsis György
intézményvezető

Krajczár Laura
jegyzőkönyvvezető

A szülői szervezet megismerte, programunkkal egyetértett.

Oroszlány, 2023. augusztus 30.

a szülői munkaközösség képviselőjében